

შენობები, როგორც მიწისძვრის უკლებანი

გაიხსენე, რა იყო მიწისძვრის შესახებ. წაიკითხე ტექსტი და შეავსე შენი ქოფი.

მიწისძვრა დედამიწის ზედაპირის რყევაა. იგი გამონვეულია ბუნებრივი მიზეზებით. ჩვენ მიწისძვრის თავიდან აცილება არ შეგვიძლია. **წინასწარ** ვერც იმას გავიგებთ, როდის და სად მოხდება ეს საშიში **სტიქია**.

მიწისძვრა სხვადასხვა სიძლიერისაა. მას ბალებში ზომავენ. მიწისძვრის სიძლიერე შეიძლება იყოს 1-იდან 12 ბალამდე. ოთხი ბალის ჩათვლით მიწისძვრა იმდენად სუსტია, რომ მას ვერც კი ვამჩნევთ. ხუთბალიან მიწისძვრას ვგრძნობთ, მაგრამ ის არაფერს ანგრევს. ექვსბალიანი მიწისძვრის დროს კედლებზე შეიძლება გაჩნდეს ბზარები. შვიდბალიანი რყევები შენობებს ძალიან აზიანებს. რვა-ცხრა ბალის სიძლიერის მიწისძვრას დამანგრეველი ძალა აქვს. ათბალიანი მიწისძვრისას წარმოიქმნება **მენყურები**. თერთმეტი ბალის დროს მიწაზე დიდი **ნაპრალები** ჩნდება. თორმეტი ბალზე კი მიწა იბურცება. ამ დროს **მკვეთრად** იცვლება დედამიწის ზედაპირის ფორმა.

როგორ უნდა მოიქცეს ადამიანი, რომ ამ სტიქიისაგან როგორმე დაიცვას თავი? რას აკეთებენ იქ, სადაც ხშირია მიწისძვრა?

პირველ რიგში, ადამიანები ეცნობიან

იმ წესებს, რომლებიც მიწისძვრის დროს უნდა გაითვალისწინონ. გარდა ამისა, ისინი ისეთ სახლებს აშენებენ, დიდ რყევას რომ გაუძლებს. მაგალითად, იაპონიაში, სადაც ხშირია ძლიერი მიწისძვრები, ააგეს მთავრობის უცნაური სახლი. ეს შენობა მიწისძვრის დროს საკუთარი **ღერძის** გარშემო ბრუნავს და ამიტომ არ ინგრევა. ზოგი მაღალი შენობა კი **რელსებზე** შეაყენეს. მიწისძვრის დროს ასეთი სახლი არ ირყევა, მხოლოდ აქეთ-იქით დასრიალებს.

იაპონელები სახლების ასაშენებლად **გამძლე** მასალას იყენებენ. ასევე შენობის კედლებზე მეტი სიმყარისთვის ფოლადის საყრდენებსა და მავთულებს ამაგრებენ. სწორედ ამის გამო ასეთი კედლები რყევის დროს არ ინგრევა. მინებს კი შიგნიდან ფოლადის თხელ ბადეს უკეთებენ. მინა აღარ იმსხვრევა და ადამიანები არ ზიანდებიან.

შეიძლება არ გჯერა, მაგრამ იაპონელებმა მოლივლივე სახლებიც კი გამოიგონეს. ასეთ სახლებს გარშემო სპეციალურ მონყობილობას უკეთებენ. ის მიწისძვრის დროს სახლს ქვემოდან ჰაერის ძლიერ ნაკადს უბერავს. შენობა სამი სანტიმეტრის სიმაღლეზე „აფრინდება“. ის ჰაერში **ლივლივებს** მანამ, სანამ მიწისძვრა არ დამთავრდება. შემდეგ კი მშვიდობიანად ეშვება მიწაზე.

რა გაიგე ახალი მიწისძვრის შესახებ? რომელია ინფორმაციამ გაგაოჯ უკვლავზე მეტად და რატომ?

ტექსტის გაგება

ყოველ შეკითხვას შეურჩიე თითო სწორი პასუხი.

1 მინისძვრა გამოწვეულია ბუნებრივი მიზეზებით, ამიტომ:

- ა) მისი თავიდან აცილება ადვილია.
- ბ) მისი თავიდან აცილება რთულია.
- გ) მისი თავიდან აცილება შეუძლებელია.

2 თორმეტი ბალის სიძლიერის მინისძვრის შედეგად:

- ა) მინის ზედაპირზე ჩნდება მცირე ზომის ნაპრალები.
- ბ) შენობებზე ჩნდება მხოლოდ პატარა ბზარები.
- გ) შესამჩნევად იცვლება მინის ზედაპირის ფორმა.

3 ტექსტის მიხედვით, მინისძვრა ნაკლებ პრობლემას შეუქმნის ადამიანს, თუ ის:

- ა) ააშენებს სახლებს, რომლებიც დიდ რყევას გაუძლებენ.
- ბ) ისწავლის მინისძვრის სიძლიერის სწორად გაზომვას.
- გ) წინასწარ გაიგებს მინისძვრის გამომწვევ ყველა მიზეზს.

4 რის შესახებ არ არის საუბარი ტექსტში?

- ა) რატომ შეაყენეს ზოგიერთი მაღალი შენობა სპეციალურ რელსებზე.
- ბ) როგორ ახერხებენ იაპონელები მყარი, გამძლე შენობების აგებას.
- გ) რომელი წესების შესრულებაა საჭირო მინისძვრისგან თავის დასაცავად.

5 მოცემული ტექსტის მთავარი მიზანია, მკითხველმა გაიგოს:

- ა) რას აკეთებენ იაპონიაში, მინისძვრისაგან მიყენებული ზიანი რომ შემცირდეს.
- ბ) რატომ არის შეუძლებელი წინასწარ იმის გაგება, როდის მოხდება მინისძვრა.
- გ) როგორ უნდა განასხვაოს ერთმანეთისაგან სხვადასხვა სიძლიერის მინისძვრა.

ლექსიკა
1 გაარკვიე ხაზგასმული სიტყვების მნიშვნელობები.

1. იმის გაგება, თუ რამდენბალიანი იქნება მიწისძვრა, **წინასწარ** შეუძლებელია.
ა) ადრე. ბ) დროულად. გ) ზუსტად.
2. ძლიერი მიწისძვრისას **მკვეთრად** იცვლება დედამიწის ზედაპირის ფორმა.
ა) მკაფიოდ. ბ) მოულოდნელად. გ) მუდმივად.
3. იაპონელები სახლებს **გამძლე** მასალით აშენებენ.
ა) მაგარი. ბ) მსუბუქი. გ) სქელი.
4. შენობა სამი მეტრის სიმაღლეზე **ლივლივებს**.
ა) დგას. ბ) ირხევა. გ) ტრიალებს.

2 ჩამონათვლიდან სწორად შეარჩიე წინადადებებში გამოტოვებული სიტყვები და დაწერე.

მეწყერი ნაპრაღი რელსები სტიქია ღერძი

1. დამანგრეველი ძალის მქონე ბუნების ნებისმიერ მოვლენას ჰქვია -----.
2. მიწისძვრისას ადვილი შესაძლებელია, რომ მთის ფერდობზე მიწა დაიძრას და ----- ჩამოწვეს.
3. ზოგი სახლი იაპონიაში მიწისძვრისას თავისი ----- გარშემო ბრუნავს.
4. ძლიერი რყევის დროს მიწაზე შეიძლება დიდი და ღრმა ბზარი ანუ ----- გაჩნდეს.
5. სახლმა აქეთ-იქით რომ ისრიალოს, მას ისეთივე ----- სჭირდება, როგორც მატარებელს.

3 რომელია მსგავსი მნიშვნელობის სიტყვები (სინონიმები)?

- ა) ბუნებრივი – ხელოვნური. ბ) მყარი – მაგარი. გ) თხელი – სქელი.

გრამატიკა

1 დაწერე ფრჩხილებში ჩასმული სიტყვები თანდებულიანი ფორმით.

1. ადამიანი (სტიქია) ----- თავის დაცვას ყოველთვის ცდილობს.
2. მიწისძვრის (თავი) ----- აცილება შეუძლებელია.

2 სწორად შეარჩიე გამოტოვებული სიტყვები.

1. რა უნდა გაკეთდეს -----, რომ ადამიანი არ დაზიანდეს.
(იმისათვის / იმიტომ)
2. შენობებს სპეციალურ მონყობილობას უკეთებენ, ----- არ დაინგრეს.
(რათა / რადგან)
3. სახლი ჰაერში ლივლივებს -----, სანამ მიწისძვრა არ დამთავრდება.
(მანამ / მაშინ)

3 დაწერე სიტყვები ნიმუშის მიხედვით.

ნიმუში: ექვსი ბალი – ექვსბალიანი, ნ-ბალიანი.

1. თორმეტი ბალი – -----, -----.
2. სამი სანტიმეტრი – -----, -----.

წერა

1 ტექსტის მიხედვით დაწერე, როგორ ცდილობენ იაპონელები მიწისძვრისაგან თავის დაცვას.

იაპონელები მიწისძვრისაგან თავის დასაცავად:
1. ეცნობიან წესებს, თუ როგორ უნდა მოიქცნენ მიწისძვრის დროს.

1 შენი აზრით, კიდევ როგორ შეიძლება მიწისძვრისაგან თავის დაცვა. მოიფიქრე ერთი ასეთი საშუალება. აღწერე იგი და დახატე.
